

Gedragsonderzoek bij vervetapen

Vervetapen leven in sociale groepen van vijf tot twintig dieren. Vervetapen verwijderen regelmatig stofjes, huidschilfers en soms vlooien uit elkaars vacht. Dit wordt vlooien genoemd. Een aap wordt altijd gevlooid door een aap die lager in de rangorde staat. In een dierentuin doen gedragsbiologen onderzoek naar het gedrag van de vervetapen.

Daarvoor maken ze twee schema's.

schema 1

gedrag	afkorting	omschrijving
lopen	LO	beweegt voort op de poten
zitten	ZI	zit met de billen op de grond
eet appel	EA	neemt een hap en kauwt op een appelstukje
vlooien	VL	plukt met twee vingers iets uit de vacht van een andere aap
spelen	SP	rent achter een andere aap aan en tikt hem aan

schema 2

minuten	seconden					
	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
1						
2						
3						
4						
5						

2p 20 Noteer de naam van schema 1 en van schema 2.

Schrijf je antwoord zo op:

schema 1:

schema 2:

- 1p 21 De gedragsbiologen observeren vijf vervetaap-vrouwtjes gedurende een dag. Ze houden bij hoe vaak de vrouwtjes elkaar vlooien. Het resultaat staat in het schema hieronder.

aap die gevlooid wordt	aap die andere aap vlooit				
	Ama	Bisa	Cyrah	Dayo	Esi
Ama	-	0	0	0	0
Bisa	5	-	0	0	0
Cyrah	10	7	-	0	0
Dayo	19	17	13	-	8
Esi	15	12	9	0	-

Een aap wordt altijd gevlooid door een aap die lager in de rangorde staat. Op de **uitwerkbijlage** staat een rangordeschema.

→ Noteer in het schema de rangorde van deze apen. Begin met de naam van het meest dominante dier.

- 1p 22 De biologen vragen zich af wat Cyrah gaat doen om een stukje appel te krijgen.
De volgende dag doen de biologen een experiment met alleen Ama en Cyrah. De biologen zetten een gesloten kist met stukjes appel neer in hun verblijf. De biologen kunnen de kist van een afstand openen.
Zodra Ama een stukje appel pakt, houden de biologen vijf minuten lang bij wat Cyrah doet. De aantekeningen van de biologen staan in de tabel hieronder.

min.	seconden					
	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
1	LO	LO	ZI	ZI	ZI	LO
2	LO	VL	VL	VL	VL	VL
3	VL	EA	EA	EA	EA	ZI
4	ZI	ZI	VL	VL	VL	VL
5	VL	VL	EA	EA	EA	EA

→ Noteer de gedragshandeling die Cyrah laat zien om een stukje appel te krijgen.

uitwerkbijlage

- 21 Noteer in het schema de rangorde van deze apen. Begin met de naam van het meest dominante dier.

meest dominant		→	meest onderdanig	

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.